

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Інститут модернізації змісту освіти МОН України

Національна металургійна академія України (НМетАУ), м. Дніпро
Українська асоціація управління проектами «УКРНЕТ», м. Київ
Національна академія правових наук України (НАПрН України), м. Київ
Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності (НДІВ)
Національної академії правових наук України (НАПрН України), м. Київ
Київський національний університет імені Тараса Шевченка, м. Київ
Національний технічний університет України «Харківський політехнічний інститут»
Національний технічний університет України «Київський політехнічний
університет імені Ігоря Сікорського», м. Київ
Національний технічний університет України «Дніпровська політехніка», м. Дніпро
ДВНЗ Придніпровська академія будівництва та архітектури, м. Дніпро
Честоховський політехнічний університет, Польща
Вища школа управління охороною праці в місті Катовіце, Польща
за підтримки:
Університет в Мішкольце, Угорщина
Донецький національний університет імені Василя Стуса, м. Вінниця
Юридична компанія «ЮРСЕРВІС», м. Дніпро

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

за матеріалами

II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції

**«УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТАМИ. ЕФЕКТИВНЕ ВИКОРИСТАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ
НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ОБ'ЄКТІВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ»**

(10 квітня 2020 року)

**ДНІПРО
2020**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ
за матеріалами
II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції

**«УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТАМИ. ЕФЕКТИВНЕ ВИКОРИСТАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ
НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ОБ'ЄКТІВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ»**
(10 квітня 2020 року)

ДНІПРО
2020

УДК 005.8:338.28:347(77+78)

У 66

Матеріали публікуються за оригіналами, наданими авторами.

Претензії до організаторів не приймаються.

Відповідальні за випуск:

Молоканова Валентина Михайлівна

Дорожко Григорій Костянтинович

Петренко Віталій Олександрович

Управління проектами. Ефективне використання результатів наукових **У66** досліджень та об'єктів інтелектуальної власності: збірник наукових праць за матеріалами II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (10 квітня 2020 р.). – НМетАУ, УКРNET, НДІВ НАПрН України, Дніпро: Юрсервіс, 2020. 381 с.

У збірнику наукових праць наведені матеріали II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Управління проектами. Ефективне використання результатів наукових досліджень та об'єктів інтелектуальної власності». Збірник наукових праць становить інтерес для наукових працівників, викладачів, фахівців з інтелектуальної власності та управління проектами, а також студентів.

УДК 005.8:338.28:347(77+78)

© Національна металургійна академія України, 2020

© Українська асоціація управління проектами, 2020

© Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності
Національної академії правових наук України, 2020

© Колектив авторів збірника, 2020

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

- ПРОЙДАК Ю.С.** – голова, доктор технічних наук, професор, проректор з наукової роботи НМетАУ;
- БУШУЄВ С.Д.** – президент Української асоціації управління проектами «УКРНЕТ», доктор технічних наук, професор, завідувач кафедрою управління проектами Київського Національного університету будівництва та архітектури;
- ОРЛЮК О.П.** – доктор юридичних наук, професор, академік Національної академії правових наук України, директор науково-дослідного інституту інтелектуальної власності НАПрН України;
- БУТНІК-СІВЕРСЬКИЙ О.Б.** – доктор екон. наук, професор, академік АТН України, академік УАН України, головний науковий співробітник НДПВ НАПрН України;
- ПЕРЕРВА П.Г.** – доктор. екон. наук, професор, завідувач кафедри менеджменту інноваційного підприємництва та міжнародних економічних відносин НТУ «Харківський політехнічний інститут», професор університету в Мішкольце (Угорщина);
- ЧЕРНОВ С.К.** – доктор техн. наук, професор, зав. кафедрою управління проектами Національного університету кораблебудування ім. адмірала Макарова;
- КОРОГОД Н.П.** – канд. пед. наук, професор, зав. кафедрою інтелектуальної власності та управління проектами НМетАУ;
- ДОРОЖКО Г.К.** – канд. техн. наук, доцент, радник дирекції НДПВ НАПрН України;
- МОЛОКАНОВА В.М.** – доктор техн. наук, професор кафедри менеджменту та управління проектами Дніпровського регіонального інституту управління Національної академії державного управління при Президентові України;
- ПЕТРЕНКО В.О.** – доктор техн. наук, професор кафедри інтелектуальної власності та управління проектами НМетАУ;

ЗМІСТ

ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА РОЗВИТКУ УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТАМИ ТА ПРОГРАМАМИ В УМОВАХ КРИЗОВОЇ ЕКОНОМІКИ

БУШУЄВ С.Д., БУШУЄВА Н.С., БУШУЄВА В.Б., БОЙКО О.О.	14
AGILE ТРАНСФОРМАЦІЯ ПІДХОДІВ В УПРАВЛІННІ БУДІВЕЛЬНИМИ ПРОЕКТАМИ	
БУШУЄВ Д.А., КОЗИРЬ Б.Ю., ЗАПРИВОДА А.А.	20
ПРОФІЛЮВАННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ В УПРАВЛІННІ ІНФРАСТРУКТУРНИМИ ПРОЕКТАМИ	
БЕЛІНСЬКА К.В., МІКУЛЯК К.А.	26
ДЕФИЦИТ БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ТА ЇХ АЛЬТЕРНАТИВНЕ РІШЕННЯ	
БРАЖНИК Л.В., ЧУМАК В.Д.	30
УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТАМИ В УМОВАХ КРИЗИ	
ВИШНЕВСЬКА М.К., КРАМАРЕНКО А.В., ШПОРТЬКО Г.Ю.	35
ЗАСТОСУВАННЯ КЛАСТЕРНОГО ПІДХОДУ В УПРАВЛІННІ ПРОЕКТАМИ ЗА УМОВ КРИЗОВОЇ ЕКОНОМІКИ	
ВЛАСЮК В.Є.	38
ПРОЕКТУВАННЯ ДЕМОГРАФІЧНИХ ПРОЦЕСІВ У ЦИФРОВІЙ ЕКОНОМІЦІ	
ГОРДІЄНКО С.Г.	43
ІННОВАЦІЇ ТА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ В УКРАЇНІ	
ДОВГАНЮК М.О., науковий керівник МІКУЛЯК К.А.	48
ФІНАНСОВИЙ СТАН ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ КРИЗОВОЇ ЕКОНОМІКИ	
ЗАВГОРОДНЯ О.О.	51
МАКРОЕКОНОМІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ПРОВАДЖЕННЯ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ТА ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	
ЗЕЛЕНСЬКИЙ В.А., ЗЕЛЕНСЬКИЙ А.В.	57
ДЕТЕРМІНАНТИ ФОРМУВАННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	
ЗУЯКОВА Л.П.	62
ТЕХНІКО – ТЕХНОЛОГІЧНІ РІШЕННЯ ПРОМИСЛОВОЇ ДІЛЬНИЦІ З ВИРОБНИЦТВА ЕНТОМОФАГА ТРИХОГРАМИ	

**ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА РОЗВИТКУ УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТАМИ
ТА ПРОГРАМАМИ В УМОВАХ КРИЗОВОЇ ЕКОНОМІКИ**

УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТАМИ В УМОВАХ КРИЗИ

Л.В. Бражник

к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів і кредиту
Полтавської державної аграрної академії (м. Полтава)

В.Д. Чумак

к.е.н., доцент, професор кафедри фінансів і кредиту
Полтавської державної аграрної академії (м. Полтава)

Управлінська модель економічного зростання, заснована на використанні знань і інновацій, активізації людського капіталу, що дозволяє забезпечити безперервне оновлення технічної та технологічної бази виробництва, освоєння та випуск нової конкурентоздатної продукції, ефективне проникнення на світові ринки, а також гарантує ефективність системи соціального захисту населення. Для інноваційної економіки характерний розвиток в умовах постійних змін, коли можуть виникати нестабільні або навіть кризові ситуації. Досягнення стратегічних цілей нової економіки вимагає оптимізації управління в цілому, зокрема активнішого використання методів проектного управління, що припускає отримання певних результатів при заданих параметрах у процесі розробки та реалізації антикризових стратегій на різних рівнях соціально-економічної системи. Все це визначає необхідність виділення та вивчення специфіки антикризових проектів і, відповідно, кризового проектного менеджменту.

Проектне управління широко застосовується, як в країнах з розвинутою економікою, так і в тих, що розвиваються. Управління проектами здійснюється на основі певних стандартів. До найбільш відомих міжнародних і національних стандартів в області проектного менеджменту відносяться стандарти, розроблені Міжнародною асоціацією управління

проектами (International Project Management Association, IPMA), Інститутом управління проектами США (Project Management Institute, PMI), Асоціацією проектних менеджерів Японії (Project Management Association of Japan, PMAJ), Міжнародним об'єднанням з розробки стандартів управління проектами (Global Alliance for Project Performance Standards, GAPPS) тощо [1, 2].

В Україні діє відділення PMI Ukrainian Chapter, який має 4 офіційних філіали: Київ, Харків, Дніпро, Львів. Мета організації розвиток спільноти проектних менеджерів в Україні. Українська Асоціація управління проектами «Укрнет» є національним відділенням International Project Management Association (IPMA) – світового лідера в області управління проектами. Українська асоціація управління проектами «Укрнет» орієнтована на комплексний супровід процесів розвитку на основі проектного підходу та оптимізації організаційної структури підприємства (бізнесу) [3]. Велика значущість проектного підходу в сучасній економіці вимагає подальшого розвитку і адаптації його методів і інструментів, їх спеціалізації, тіснішому зв'язку з процесами управління бізнесом в цілому, у тому числі в кризових умовах.

Для ринкової економіки криза – нормальна ситуація, обумовлена циклічним характером розвитку економіки. Вже зараз експерти фіксують сповільнення економічного зростання світової економіки. Аналітики Міжнародного валютного фонду кілька разів у 2019 році коригували цифру її зростання, зокрема у бік зниження. Прогнозувалося, що показник складатиме на рівні 3,6%, потім 3,5% і в кінцевому результаті було визначено – 3%. Очікується, що пік кризи припаде на 2021 рік [4].

На рівні організації криза проявляється в першу чергу в порушенні фінансової стійкості, що супроводжується неплатоспроможністю і збитковістю. Невиконання боргових зобов'язань – це прямий шлях до неспроможності і її крайньої форми – банкрутства.

Попри офіційну позицію уряду та НБУ, спостерігається спад промислового виробництва, так у жовтні становив 5% порівняно з жовтнем

попереднього року, у листопаді 2019 р. вже до 7,5%. Стрімкими темпами зменшувалося виробництво також у легкій промисловості (–10,1% за 11 місяців 2019 р.) [5].

У період економічних змін основними функціями антикризового менеджменту є:

- виявлення ознак кризової ситуації;
- оцінка вірогідності настання та потенційних наслідків кризової ситуації;
- розробка антикризової стратегії;
- ліквідація негативних наслідків кризи;
- недопущення кризи у перспективі.

Таким чином, антикризовий менеджмент є сукупністю управлінських рішень, що приймаються, і здійснюваних заходів з метою виявити та ліквідовувати кризові явища, визначити причини виникнення, а також не допускати їх у перспективі. При цьому механізм сучасного антикризового менеджменту має бути орієнтований не лише на ліквідацію наслідків кризи, але і на рішення завдань посткризового періоду, пов'язаних з подальшим розвитком бізнесу, підвищенням його інноваційності та конкурентоспроможності.

Антикризовий менеджмент передбачає наступні передумови:

- кризи можна передбачати та до певної міри викликати, прискорювати, відсовувати, пом'якшувати;
- до криз необхідно готуватися;
- кризовими процесами можна ефективно управляти;
- управління в умовах кризи здійснюється за допомогою спеціальних технологій;
- можлива мінімізація негативних соціально-економічних наслідків кризи.

Для кризового менеджменту не існує стандартного набору підходів, методів, процедур; у кожному конкретному випадку і на кожному ступені

розвитку кризової ситуації він унікальний. Його інструментарій багато в чому залежить від індивідуальних можливостей організації, траєкторії і циклів її розвитку, дії зовнішнього середовища. За своєю суттю антикризовий менеджмент в окремій організації є складовою частиною стратегічного управління, основна мета якого полягає в забезпеченні у перспективі конкурентних здібностей.

В умовах ринкової економіки, що характеризується циклічністю розвитку, стратегічними змінами, особливу значущість придбаває кризовий проектний менеджмент. Це механізм управління соціально-економічною системою в кризовій ситуації з використанням принципів проектного управління. Цей вид управлінської діяльності дозволяє досягти конкретних результатів за наявності заданих параметрів і нестабільної ситуації. Представляється, що використання технологій проектного менеджменту в умовах кризи дозволить ефективніше розробити і реалізувати антикризову стратегію, здійснити моніторинг і контроль впродовж кризового і посткризового періоду. Проектний підхід може бути активно використаний як на досудовій, так і на судовій стадії, що дозволить посилити ефективність і реабілітаційну спрямованість процедур банкрутства, і те й інше у край важливе в умовах модернізації української економіки.

Реалізація функцій кризового проектного менеджменту вимагає залучення фахівців, що мають особливі професійні компетенції, що дозволяють їм ефективно управляти бізнесом не лише в стабільній, але і в кризовій ситуації, а також розробляти і реалізовувати проекти і програми стабілізації, подальшого розвитку, спрямовані на безперервне забезпечення конкурентоспроможності.

Такий підхід повинен знайти відображення при формуванні компетенцій профільних менеджерів в системі вищої професійної освіти [3].

Інструментарій проектного управління дає можливість правильно виявити цілі та завдання проекту, оптимізувати ресурси та терміни його виконання, сформувати ефективну команду проекту, створити систему

управління ризиками, контролювати процеси виконання проекту. Проектний підхід створює передумови для підвищення ефективності бізнес-процесів, досягнення стратегічних цілей у міру реалізації проектів. Особливого значення інструменти та методи проектного управління набувають в умовах необхідності оптимізації бізнес-процесів, подолання нестабільних і кризових ситуацій. Таким чином, застосування принципів проектного управління в умовах нестабільності дозволяє ефективніше провести стратегічний аналіз, розробити і реалізувати антикризову стратегію, здійснювати моніторинг і контроль у кризовий і посткризовий період. Такий підхід націлений на посилення ефективності інституту неспроможності, окремих його процедур, їх реабілітаційної спрямованості.

Література

1. Shigenobu Ohara. A Guidebook of Project & Program Management for Enterprise Innovation. Project Management Association of Japan (PMAJ), 2005. 93 р.
2. Управління проектами : навчальний посібник / уклад.: Л.Є. Довгань, Г.А. Мохонько, І.П. Малик. Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2017. 420 с.
3. Багашова Н.В. Світові та вітчизняні тенденції розвитку управління проектами. *Ефективна економіка*. 2015. № 6. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4154> (дата звернення: 06.03.2020).
4. Радчук О. Нова світова економічна криза: чи впорається Україна з викликами? *Слово і діло : Аналітичний портал*. 2020. 5 бер. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2020/03/05/kolonka/aleksandr-radchuk/ekonomika/nova-svitova-ekonomichna-kryza-chy-vporayetsya-ukrayina-vyklykamy> (дата звернення: 06.03.2020).
5. Крамар О. Криза наближається. *Український тиждень*. 2010. №1 (633). URL: <https://tyzhden.ua/Economics/239389> (дата звернення: 06.03.2020).

Наукове видання

**Управління проектами.
Ефективне використання результатів
наукових досліджень та
об'єктів інтелектуальної власності**

**ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ
ЗА МАТЕРІАЛАМИ
II Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції
(10 квітня 2020 року)
Дніпро-Київ**

Організатори випуску збірника:

**Національна металургійна академія України, НМетАУ
Українська асоціація управління проектами «УКРНЕТ»
Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності
Національної академії правових наук України, НДІВ НАПрН У**

Видавець ТОВ «ЮРИДИЧНА КОМПАНІЯ «ЮРСЕРВІС»

49000, м. Дніпро,

вул. Воскресенська, буд. 39

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів
видавничої продукції
ДК № 6550 від 20.12.2018